

Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Juridische en Operationele Aangelegenheden

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 00

Onderdeel	Bestuurlijke en Juridische Zaken	Bij beantwoording de
Datum	15 mei 2008	datum en ons kenmerk
Ons kenmerk	5542316/08	vermelden. Wilt u slechts
Uw kenmerk	2070815680 en 2070815720	één zaak in uw brief
Bijlage(n)	2	behandelen.
Reden	Beantwoording twee sets vragen over een gids met adviezen voor zelfdoding	

In antwoord op uw brief van 26 maart jongstleden, zend ik u hierbij, mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de antwoorden op de vragen van het lid Van der Staaij (SGP) over een gids met adviezen voor zelfdoding en aanvullende vragen terzake van het lid Ormel (CDA).

De Staatssecretaris van Justitie,

Vragen van het lid Van der Staaij (SGP) aan de minister van Justitie en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over een gids met adviezen voor zelfdoding. (Ingezonden 26 maart 2008, nr. 2070815680)

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van het bericht 'Gids met adviezen voor zelfdoding'? 1)

Vraag 2

Wat is uw visie op preventie van zelfdoding? Deelt u de mening dat het belangrijk is dat zelfdoding zoveel mogelijk wordt voorkomen? Welke concrete maatregelen neemt u hiertegen?

Vraag 3

Wanneer krijgt de Kamer het kabinetsstandpunt over het beleidsadvies 'Verminderen van suïcidaliteit' van het Trimbos Instituut?

Antwoord op vraag 1, 2 en 3

Ja, ik heb kennisgenomen van het bericht 'Gids met adviezen over zelfdoding'.

Het beleid van de overheid is erop gericht suicide en suïcidaliteit zo veel mogelijk te voorkomen en ik deel dan ook uw mening op dit punt.

Dit uitgangspunt ligt ook ten grondslag aan het standpunt van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mede namens de Minister voor Jeugd en Gezin, naar aanleiding van het Beleidsadvies 'Verminderen van suïcidaliteit'. De voornemens en maatregelen die de Minister van VWS zal nemen in aanvulling op het huidige suicidebeleid worden opgenomen in het standpunt naar aanleiding van het Beleidsadvies. Zoals ook aangegeven in antwoorden op vragen d.d. 17 februari 2008 van het lid Voordewind (CU) (Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, nr 1959), zal de Minister van VWS dit standpunt zo spoedig mogelijk (uiterlijk medio 2008) aan uw Kamer zenden.

Vraag 4

Wat is, in het licht van het streven naar preventie van zelfdoding, uw visie op het in het bericht genoemde boek met adviezen voor mensen die zichzelf willen doden? Vindt u het een gewenste ontwikkeling dat deze adviezen voor een breed publiek toegankelijk gemaakt worden?

Vraag 6

Betekent de beschikbaarheid van dit boek niet een ondergraving van een beleid dat uitgaat van preventie?

Antwoord op vraag 4 en 6

Gelet op het beleid van de rijksoverheid dat erop gericht is suïcide en ander suïcidaal gedrag zoveel mogelijk te voorkomen, acht ik het publiceren van een boek waarin adviezen worden gegeven voor personen die hun leven willen beëindigen ongewenst.

Ook al blijkt uit de website van de Stichting WOZZ dat het boek niet via de reguliere boekhandel verkrijgbaar is, maar uitsluitend via deze stichting te bestellen is, vind ik het een ongewenste ontwikkeling dat deze adviezen voor een breed publiek toegankelijk worden gemaakt.

De beschikbaarheid van dit boek levert geen positieve bijdrage aan het suïcidepreventiebeleid, maar dit betekent nog niet dat het suïcidepreventiebeleid hierdoor wordt ondergraven, sterker nog; het bevestigt de Minister van VWS in zijn oordeel dat suïcidepreventie noodzakelijk is en blijft.

Vraag 5

Hebt u in het licht van artikel 294 van het Wetboek van Strafrecht (Sr) mogelijkheden om strafrechtelijk op te treden tegen een dergelijke publicatie? Kan een dergelijk boek worden beschouwd als ‘behulpzaam zijn bij zelfdoding’?

Antwoord op vraag 5

Noch het enkel publiceren van het betreffende boek, noch het enkel verstrekken daarvan, in de zin van het louter verstrekken van algemene informatie, is strafbaar op grond van artikel 294 Wetboek van Strafrecht.

Artikel 294 van het Wetboek van Strafrecht bepaalt dat hij die opzettelijk een ander bij zelfdoding behulpzaam is of hem de middelen daartoe verschaft een strafbaar feit pleegt, indien de zelfdoding volgt. Bij de vraag of iemand behulpzaam is geweest of middelen heeft verschaft zoals bedoeld in artikel 294, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, gaat het erom of diegene het door zijn handelen voor de ander mogelijk of gemakkelijker heeft gemaakt om zichzelf te doden (HR 18 maart 2008, LJN BC4463). De beantwoording van de vraag of de verstrekking van informatie, als geleverd in het boek, aan een individueel persoon die zich suïcideert, in combinatie met bijkomende gedragingen en/of feiten en omstandigheden, onder de reikwijdte van artikel 294 Wetboek van Strafrecht valt, hangt in belangrijke mate af van de omstandigheden van het geval. De weging en waardering daarvan is aan de (feiten)rechter voorbehouden, zoals de Hoge Raad heeft bepaald (zie ook HR 5 december 1995, NJ 1996, 322 en HR 22 maart 2005, LJN AR8225).

Vraag 7

Bent u bereid in de genoemde beleidsvisie tevens in te gaan op de wenselijkheid van boeken of andere publicaties gericht op advisering over zelfdoding, en als het op dit moment niet mogelijk is op te treden te komen met aanscherping van artikel 294 Sr?

Antwoord op vraag 7

In het standpunt naar aanleiding van het Beleidsadvies ‘Verminderen van suïcidaliteit’ gaat de Minister van VWS niet in op de strafbaarheid van hulp bij zelfdoding. Hoewel het geen gewenste ontwikkeling is dat deze adviezen voor een breed publiek toegankelijk worden gemaakt, staat, zoals

hierboven reeds is uiteengezet, indien sprake is van een strafbaar feit, het reguliere strafrechtelijke instrumentarium ter beschikking. Gelet op het vorenstaande acht ik een nadere aanscherping van artikel 294 Wetboek van Strafrecht niet aan de orde.

Vraag 8

Wat is uw inzet in het kader van het te sluiten pact rond de geestelijke gezondheidszorg door de Europese Commissie, waar onder andere het thema zelfdoding aan de orde zal zijn? 2) Bent u ook voornemens zelf actief bij te dragen aan deze preventie? Wordt op die conferentie ook aandacht besteed aan de genoemde vorm van advisering via boeken?

Antwoord op vraag 8

De Europese Commissie werkt momenteel aan een programma geestelijke gezondheid. Doelstelling van de Commissie is om met de lidstaten en belangengroepen samen te werken op het gebied van de geestelijke gezondheid. Het gaat daarbij onder andere om de uitwisseling van kennis en 'best practices'. De Europese Commissie is niet voornemens om hierbij ook juridische instrumenten voor te stellen. In dit kader organiseert de Commissie op 13 juni a.s. een conferentie op hoog niveau. Inzet van de Commissie voor deze conferentie is om een Europees pact te sluiten. Deze ontwikkeling is begonnen met de EU ministersconferentie in Helsinki in 2005. Daar hebben de deelnemende landen een aantal prioritaire onderwerpen benoemd, welke ook centraal staan in het programma. Het gaat dan om geestelijke gezondheid en ouderen, jongeren en onderwijs, geestelijke gezondheid op de werkplek en preventie van depressie en van zelfmoord. Het programma voor de bijeenkomst op 13 juni a.s. is nog niet bekend, maar specifiek voor het suïcidepreventiebeleid is de inzet van de Minister van VWS om het huidige beleid te continueren en de ervaringen hieromtrent te delen met andere lidstaten.

1) NRC Handelsblad, 22 maart 2008

2) Kamerstuk 21501-31, nr. 137, blz. 4.

Vragen van het lid Ormel (CDA) aan de minister van Justitie en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over een gids met adviezen voor zelfdoding. (Ingezonden 26 maart 2008, 2070815720)

Vraag 1

Wat is uw mening over de inhoud van een zelfdodingsgids die door de stichting Wetenschappelijk Onderzoek naar Zorgvuldige Zelfdoding (WOZZ) in de vrije verkoop wordt gebracht? 1)

Vraag 2

Hoe groot zijn de risico's als mensen met zelfmoordneigingen vrijelijk over deze informatie kunnen beschikken?

Vraag 3

Deelt u de mening dat een in de vrije verkoop te verkrijgen zelfdodingsgids een gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren?

Antwoord op vraag 1, 2 en 3

Ik heb kennisgenomen van het boek 'Zorgvuldige levensbeëindiging', gepubliceerd door de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek naar Zorgvuldige Zelfdoding (WOZZ). In dit boek wordt uitleg gegeven over de praktische, medisch-inhoudelijke en juridische aspecten om zelfdoding op een – naar het oordeel van auteurs – humane manier te laten plaatsvinden. Er worden in het boek twee methoden van zelfdoding besproken; het bewust stoppen met eten en drinken onder palliatieve begeleiding (hoofdstuk 2) en zelfdoding met een combinatie van medicijnen, al dan niet in gecombineerd met slaapmiddelen (hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4). Andere methoden die zelfdoding tot gevolg zouden kunnen hebben worden door de auteurs als niet-zorgvuldig en niet-humaan aangemerkt en komen niet aan de orde in het boek. Om dezelfde reden wordt in het boek ook niet verwezen naar suïcide-websites.

De auteurs van het boek besteden verder veel aandacht aan de 'noodzakelijke voorwaarden' voor nauwe betrokkenheid van naasten en familieleden bij het proces van levensbeëindiging.

Er is geen onderzoek bekend waaruit blijkt hoe groot de risico's zijn indien suïcidale mensen vrij kunnen beschikken over informatie over methoden voor suïcide. De beschikbaarheid van middelen kan wel een rol spelen bij de keuze voor een bepaalde suïcidemethode. Mogelijk kan het vrijelijk verstrekken van informatie over meer humane methoden van zelfdoding leiden tot een verschuiving van meer inhumane methoden naar meer humane methoden.

Gelet op het bovenstaande en het feit dat dit boek uitsluitend op bestelling via de website van de Stichting WOZZ te verkrijgen is, verwacht ik niet dat het boek een gevaar voor de volksgezondheid

zal opleveren. Niettemin vind ik de inhoud van het boek, voorzover deze neerkomt op het geven van adviezen aan personen die hun leven willen beëindigen, getuigen van een ongewenste ontwikkeling. Zie ook de antwoorden op de vragen 4 en 6 van het lid van der Staaij d.d. 26 maart 2008 (nummer 2070815680).

Vraag 4

Is het vrijelijk verstrekken van gedetailleerde informatie over de wijze waarop men zelfmoord kan plegen toegestaan? Zo ja, bent u dan bereid wet- en regelgeving zodanig aan te passen dat het ter vrije beschikking geven van technische informatie over de wijze waarop men zelfmoord kan plegen valt onder de kwalificatie 'actieve hulp bij zelfdoding'?

Antwoord op vraag 4

Ik verwijs u hiervoor naar het antwoord op de vragen 5 en 7 van het lid Van der Staaij d.d. 26 maart 2008 (nummer 2070815680).

1) de Volkskrant, 22 maart 2008

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Van der Staaij (SGP), ingezonden 26 maart 2008, (vraagnummer 2070815680)